

Силабус курс

КУЛЬТУРНА АНТРОПОЛОГІЯ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	034 «Культурологія»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	осінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	7,5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	екзамен

Автор курсу та лектор:

к.філос.н., доц., Шелковая Наталія Валеріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри політологічних та культурологічних студій

посада

shelkovaya@snu.edu.ua

Skype:

+38-050-627-11-01

live:shelkovaya_n

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою викладання дисципліни «Культурна антропологія» є формування: розуміння студентами сутності природи людини і характеру її взаємозв'язку з культурою, здатності до аналізу різних людських стосунків, спільнот та культур з використанням методів культурної антропології.

Курс може бути корисним аспірантам за спеціальностями в галузі «034 Культурологія», «035 Філологія», «053 Психологія», «054 Соціологія». Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни «Культурна антропологія» можуть бути використані у роботі за фахом у різних культурно-просвітніх установах (в музеях, галереях, культурних та арт-центрах, туристичних агенціях, куратором або експертом), при створенні культурних проєктів, у ЗМІ з культури та мистецтва, сфері реклами, громадських організаціях, що опікуються проблемами культури та мистецтва тощо.

Результати навчання:

Здобувач повинен знати:

сутність антропології та її напрямки, теорії походження людини, концепції природи людини, сутність культурної антропології, її об'єкт та предмет, головні етапи розвитку культурної антропології, методи культурної антропології, головні ідеї функціоналізму Б. Малиновського та інтерпретативної антропології К. Гірца, естетичні та моральні ідеали людини у контексті історії культур світу.

Здобувач повинен вміти:

аналізувати різноманітні культурні та соціальні процеси з точки зору поглядів на природу людини; виявляти характерні риси людини та певної культури, використовуючи методи культурної антропології; максимально адекватно оцінювати образ життя людей, людські відносини та культурні явища, використовуючи ідеї функціоналізму Б. Малиновського та методи інтерпретативної антропології К. Гірца.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з культурології, історії, філософії, психології та соціальної філософії.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуває наступних компетентностей:

1. Здатність аналізувати різноманітні культурні та соціальні процеси з точки зору поглядів на природу людини.
2. Здатність виявляти характерні риси людини та певної культури, використовуючи методи культурної антропології.
3. Здатність максимально адекватно оцінювати образ життя людей, людські відносини та культурні явища, використовуючи ідеї функціоналізму Б. Малиновського та методи інтерпретативної антропології К. Гірца.
4. Здатність аналізувати світоглядні проблеми сьогодення крізь призму культурної антропології.
5. ФК 3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів.
6. ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).
7. ФК 9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.
8. ФК 14. Здатність використовувати загальні й спеціальні методи та інструменти аналізу, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури, необхідні для вирішення проблем культурології, вивчення культурномистецьких процесів, явищ мистецтва в контексті культурології.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Предмет антропології. Концепції антропології.	4/0/2	Поняття антропології. Напрямки антропології. Теорії походження людини. Концепції природи людини. М. Шеллер про різні концепції людини.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
2.	Поняття культурної антропології. Об'єкт та предмет культурної антропології	2/0/2	Поняття «культурна антропологія». Погляд на культурну антропологію у США та Великій Британії. Об'єкти культурної антропології у ХІХ-ХХ ст. та у сучасній антропології. Напрямки культурної антропології (екологічна, соціальна, психологічна, символічна, культура повсякденності).	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
3.	Головні етапи розвитку культурної антропології	6/0/2	Етапи культурної антропології: 1. Етнографічний (1800-1860). 2. Еволюціоністський (1860– поч. ХХ ст.). 3. Історичний (1890–серед. 1920-х). 4. Психологічний (кін. 1920-х–1950-х). 5. Структурно-функціоналістський (1930–1950-ти рр.). 6. Неоеволюціоністський (1950–1980-ти рр.). 7. Постструктуралістський (1980-ти–тепер. час)	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
4.	Методи культурної антропології	4/0/2	Методи культурної антропології: 1. Етнографічний. 2. Інтерпретативний. 3. Метод включеного спостереження. 4. Порівняльний метод. 5. Структурно-функціональний аналіз.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
5.	Функціоналізм Б. Малиновського	2/0/2	Теорія потреб Малиновського. Культура як соціальний інститут. Типи культурних інститутів. Функціональний аналіз культури Малиновського. Корисність та взаємозв'язок як критерії певної функції.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання
6.	Інтерпретативна антропологія К. Гірца	2/0/2	Семіотична концепція культури Гірца. Поняття «насичений опис», «розуміння», «Емічний аналіз» Гірца. Особливості етнографічного опису, за Гірцем. Проблема рівня дослідження (мікро- та макро-рівень). Особливості антропологічних теорій, за Гірцем.	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
7.	Естетичні та моральні ідеали людини у контексті історії культур світу	8/0/2	Естетичні та моральні ідеали людини у первісному, давньому, середньовічному, ренесансному, новочасному та сучасному суспільстві як відображення панівних цінностей культур на певному історичному етапі	Участь в обговоренні Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе. К.: Дух і Літера, 2001. 542 с
2. Дельсж Р. Нариси з історії антропології. Школи. Автори. Теорії. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 287 с.
3. Епштейн М.Н., Шелковая Н.В. Трагедія інакшості. Осмислення фільму Ларса Фона Трієра «Німфоманка» *Культурологічна думка*. Т. 22. № 2. 2022. С. 81–91.
4. Коли людина була ідеальною? Історія крізь оптику екзистенціалів. URL: <https://culturalproject.org/journal/tpost/kzy3z6fxt1-koli-lyudina-bula-dealnoyu-storya-krz-op>
5. Мельник В. М. Нариси з теорії соціокультурної антропології. Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2015. 552 с.
6. Методологічні проблеми культурної антропології та етнокulturології: Зб. наук. пр./Б.А. Головка та ін. Київ, 2011.
7. Сегеда С. П. Антропологія : навчальний посібник. К. : Либідь, 2001. 336 с.
8. Сегеда С. У пошуках предків. Антропологічна та етнічна історія України. К. : Наш час, 2012. 432 с.
9. Семко Я. С. Культурна антропологія гламурного споживацтва. *Religion, Religiosity, Philosophy and the Humanities in the Modern Information Space: National and International Aspects: Collection of scientific works / edited by M. Zhurba*. 2020. Is. 11. P. 23-26.
10. Ситник О. Культурна антропологія: походження людини і суспільства : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. 180 с
11. Тейлор Ч. Мультикультуралізм і «політика визнання» / пер. з англ. Р. Й. Димерець. К.:Альтерпрес, 2004. 172 с.
12. Шелер М. Положення людини у космосі. URL: <https://ibib.ltd.ua/sheler-polojenie-cheloveka-32909.html>
13. Шелковая Н.В. Варварізація и масовізація як феномени сучасної культури. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. Серія «Філософія». Харків: ХНУ, 2019. № 60. С. 59–70.
14. Шелковая Н.В. Сакральне мистецтво як вищий прояв духовного світосприйняття людини *Культурологічна думка*. Т. 20. № 2. 2021. С. 127–142.
15. Юрій М. Ф. Антропологія : навчальний посібник. К. : Дакор, 2008. 424 с.
16. Shelkova N. Cultures of the West and the East: a paradigm shift. *An Anthology of Contemporary Philosophical Thought*. Boston, MA: M-Graphics, 2018. P. 223–238.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	35
Індивідуальні завдання	15
Екзамен	50
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

*Плагіат та академічна
добросесність:*

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної добросесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватись вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.